

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XII. De Benficiariorum renunciatione, seu resignatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

XV. Erigitur tamen aliquoties Ecclesia Regularis in Secularem, aut Secularis in Regularem, cap. *Inter quatuor*, de reb. Eccles. non alien. In creatione Secularis in Regularem authoritas Episcopi sufficit debitas adhidentis solennitates, d. can. *Si Episcopus*. Ut verò Regularis in Secularem erigatur, rescriptum efflagitatur Summi Pontificis, can. *Qua semel*, 19. quæst. 3. Et utroque casu Canonicis in Religionem tranfire nolentibus, vel Regularibus qui militiam cui adscripti fuerant, deserere nolunt, certa pensio annua ad vitam servanda est. Rebuffus in praxi, p. i. tit. de erect. Eccles. in Cathedr. Secul. vel alium statum, n. 10.

XVI. At verò Collegiatam Ecclesiam erigere in Cathedram seu Episcopalem nemo potest nisi Papa, cap. i. ne Sede vacante, cap. *Quod translationem*, juncta *Glossa*, de offic. Legat. quo loco eadem potestas Legato denegatur.

C A P U T X I I.

*De Beneficiorum renunciatione, seu
resignatione.*

I. **S**CENDUM ante omnia, factam resignationem per mandatum posse à resignante revocari antequam fuerit à Superiori admissa. Sed si revocatio procuratori aut resignatio non innotuerit, arque ita fuerit resignatio admissa, nihil juvabit revocatio, nisi dolo impeditum fuerit, ne revocatio innotesceret, Clement, unica de renunciat. Hic jam explorandum est, quinam Beneficiarii resignare possint. Atque in primis disceptatur de Beneficiariis criminum reis. Circa crima vacationem Beneficii causantia, quædam sunt atrocissima, quæ causant Beneficii vacationem ipso facto, seu statim atque admissa sunt; alia non causant, utpote minus atrocia, nisi post Judicis sententiam; atque in his valet resignatio ante Judicis facta sententiam, in illis verò nullatenus valet resignatio contingens post scelus perpetratum, quanvis neendum deductum ad forum contentiosum, dummodo sive ab initio, sive ex postfacto de scelere certo constet. Hujusmodi sunt crimen læsæ Majestatis in primo (ut aint) capite, assassinum, sodomia. Mornacius ad leg. 6. D. de his qui not. infam. Bengeus sit, quib. mod. vacent & amitt. benef. §. 6. num. 16. 17. 18. 19. Mainardus lib. i. cap. 61. Senatusconsultum referens quod resignatarium accusati de crimine sodomie exclusit. Quia in odium detestabiliorum criminum

minum censetur vacasse Beneficium ab ipso momento quo fuit perpetratum. Ex homicidio citra assassinum non vacat ipso factō Beneficium ante Judicis sententiam, can. *Studeat*, distinct. fo. & cap. *Henricus*, de Cler. pugnant. in duello.

I. In ceteris verò delictis, quanvis capitalibus, potest horum reus validè resignare antequam criminis accusetur. Bengeus loco cit. Charondas lib. 1, Responsorum, cap. 22. multa referens ad id Senatusconsulta. Quin etiam potest idem reus resignare etiam post accusationem & condemnationem, si ipse à condemnatione appellaverit & post appellationem resignet, quemadmodum reo ad mortem damnato, pendente appellatione testamentum condere jura permittunt, l. *Qui à latronibus*, D. de testam. Charondas lib. 1. Pandect. cap. 20. Mainardus, Mornacius, Bengeus locis citatis, Duarenus de Beneficiis lib. 8. cap. 2. §. 1. Verùm si ante admissam resignationem sententia capitalis intervenerit, quæ non sit appellatione suspensa, tum demùm irrita erit resignatio, ut dixi.

III. At verò si quis devolutarius Beneficium ut vacans per Judicis sententiam impetraverit, & resignatarium prævenerit, ipsa tunc resignatio & jura simul resignatarii & devolutarii erunt in pendent, adeò ut si sententia depositionis à Judice appellationis confirmetur, præferendum sit devolutarius: si verò sententia réformetur, & reus à poena depositionis absolvatur, prævalere debeat resignatarii provisio; quemadmodum de testamento, vel de donatione à reo criminis facta statuitur in l. *Post contraetum*, D. de donation. & l. *Si aliquis*, D. de donation. caus. mort. & d. l. *Qui à latronibus*, D. de testament.

IV. Ille censetur Beneficiarius qui proximum jus acquisivit ad Beneficium vacans, et si nondum ejus possessionem sit adeptus. Tale verò jus nullatenus habent Indultarii, Graduati, Mandatarii Apostolici, nihil aliud habentes præter spem, ut nec ille qui parvam solummodo Datam impetravit: sed idem postquam Signaturam obtinuerit, et si neque examen, neque professio fidei subsequira fuerit, neque possessio apprehensa, potest vacare, sive purè & simpliciter, sive in alterius favorem resignare. Gratia enim per solam Signaturam & verbum *fiat* perficitur. Ranchinus p. 4. conclus. 290. Papo lib. 2. placitorum, tit. de resignatione 8. art. 5. Neque censetur conditionalis & quasi suspensum habens effectum in futurum, sed absoluta & de præsenti efficax illa quæ per Signaturam sit Beneficii collatio, quanvis sic provisus necdum valeat concessio Beneficio utifru, nisi postmodum dignus fuerit judicatus. Is verò cui nondum est collatum Beneficium, quantumcunque proximè conferendum, ut est ille qui impetraturus est coram Ordinario, etiam post examen & verbalem collatoris approbationem, necdum tamen Literas Beneficii provisorias obtinuit, non potest resignare. Boërius decis. 300.

V. Nunc videndum quâ formâ fieri debeat resignatio. Ea vel est simplex,

simplex, vel in favorem, aut aliter conditionata; vel sit ex permutatione, vel non; vel sit mediata per procuratorem, vel immediate per ipsum resig-
nantem. Et quidem si fiat per procuratorem, observari debent circumstan-
tiae omnes præscriptæ in Constitutione Henrici II. anni 1550. artic. 3.
Primùm enim facienda est procuratio ad resignandum apud Notarium pu-
blicum: nec referre docent Scriptores Gallicani, an sit Notarius Eccle-
siasticus, an Regius. Secundò debet resignans actui subscribere; & si
per infirmitatem non possit, debet Notarius in eodem actu id exprimere.
Tertiò duo testes interessent, non domestici, non cognati, non affi-
nites ipsius resignantis, aut resignarii. Quartò debet procuratio specialiter
procurator ita astringitur mandati sui terminis, ut si aliter se gerat, fu-
tura sit invalida tota resignatio; nec enim potest validè mandati sui fines
excedere, i. *Præterea*, in princ. D. mandati. Si ergo constitutus sit ad re-
signandum coram Papa aut Legato, invanidè resignabit in manus Ordinarii;
& ex adverso. Item si constitutus sit ad resignandum simpliciter, nihil
aget si resignet in favorem; & è contra. Rebuffus in praxi, p. 3. tit. de
procurat. const. ad resign. num. 21. & tit. de resignat. conditionata, in fin.
Sed si ipsimet procuratori, qui juxta fines mandati simpliciter resignavit,
Prelatus idem ipsum Beneficium contulerit, valebit illa collatio, quia
procurator intra mandati fines se continuuit. Rebuffus d. tit. de resignat.
condition. num. 23. & 28. Porro nihil refert si procurator sit Clericus,
an Laicus. Guimier ad Pragm. Sanct. tit. de collationib. §. *Statuit autem*,
verb. *Procuratorem*. Rebuffus in d. tit. de procurat. const. ad resign. n. 17.
aliique communiter.

V I. Revocato autem mandato non potest procurator ullatenus resi-
gnare, modò revocatio non solum præcesserit, sed etiam significata pro-
curatori fuerit, aut ipsi collatori. Si enim non fuerit sufficienter signifi-
cata, tenebit postea admissa resignatio, & inutilis erit revocatio, nisi dolo
procuratoris, aut collatoris effectum sit, ut non notificaretur revocatio
illa. Clement. unica de renunciat. Rebuffus p.3. tit. de revocat. procur.
Charondas lib. 1. Pandeçt. cap. 10. Quin etiam si Notarius nondum expe-
dit mandatum in manus procuratoris, sufficere potest notificata revoca-
tio ipsi Notario. Etenim cùm ex memorato Henrici II. Edicto anni 1550.
procurator admitti non posset ad resignandum, nisi exhibendo scriptum
ipsum manu publica mandatum, necesse ipsi erit recurrere ad Notarium
antequam Prelatum conveniat.

V II. Eadem Henrici II. Constitutio invalida & inania declarat om-
nia ad resignandum mandata, si annum excedant. Quæ itaque post an-
num fieret resignatio in ejus mandati vim, & subsequuta collatio prorsus
irritæ forent.

VIII. Ut pleniùs hæc resignationum tractatio elucidetur, dispicien-

dum nunc est, quinam possint illas admittere. Certum est ab illo admitti debere, cui jus competit Beneficii conferendi, cap. *Admonet*, de renuntiat. Si verò sit patronatum Beneficium, debet pariter approbari à Patrone, alioquin erit irrita resignatio & collatio. *Duarenus* lib.8. de benefic. cap. 2.

I X. Non potest quisquam in manus inferioris, aut sibi aequalis resignare, sed tantum Superioris. Ideoque facta per Abbatem vel Priorem resignatio in manus Vicarii sui aut Capituli nulla est, cap. ult. de renuntiat. siveque judicatum in Magno Regio Consilio referunt Charondas lib.1. *Pande&t. cap.10.* Despeisclus de benefic. tit.11. sect.2. art.3. Neque potest Episcopus resignare nisi in manus Papae, cap. 2. & cap. *Quam*, de translation. Episc. Rebiffus in praxi, p.3. tit. *Ratione person. & rei vitiat. resign.* num.11. Si quis resignerit in manus laici, amittit Beneficium, quod statim vacat, nec resignatarius ullum jus habet, cap. *Quod in dubiis*, de renuntiat.

X. Resignatio ex causa permutationis Beneficiorum valet coram Episcopo, sed nullatenus coram inferiore, cap. *Questum*, de rerum permut. Rebiffus d. tit. *Ratione person.* n.10. idemque tit. de permutation. num.20. Charondas lib.1. *Pande&t. cap.10.* Hoc etiam extendit Bellamera tract. de permutatione, quæst.3. & Pastor lib.3. de Beneficiis, tit.11. ad Vicarium Episcopi habentem ab ipso speciale mandatum: adeo ut possit Vicarius Generalis in hoc ab Episcopo delegari, ut Beneficiorum resignations ex causa permutationis admittat. Etenim quæcumque potest in materia jurisdictionis Episcopus, eadem omnia Vicario suo Generali delegare potest, paucis quibusdam exceptis, quæ jus prohibuit delegari. Sic enim Concilium Tridentinum amovit ab Episcopis potestatem delegandi circa concessam ipsis solutionem ab heresi.

X I. Beneficia quæ coram Episcopis, aliisve Superioribus compertantur, nullatenus subjacent mandatis, aut Indultis, seu Expectativis, cap. unico de rer. permut. in 6. neque aliis quam permutantibus conferri queant. Clement. unica, eod. tit. Non enim ad permutationem ventum est, nisi permutantes eam credidissent valitaram, cum liberum cuique esset sua pristina Beneficia retinere. Neque ratio, vel bona fides patitur, ut quis sine sua culpa & contra propriam intentionem sua re spoliatur; nam id quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest. *Id quod nostrum*, D. de regul. jur.

X II. Resignationem in favorem jus prohibet, can. *Plerique*, 8. q. 1. Ideoque omnes in favorem factæ resignations nullius sunt momenti, nisi fuerint admissæ à Papa, cuius potestatis est de Communi Jure dispensare. In Gallia tamen multorum seculorum usu & consuetudine præscriptum est, ut tempore Regalæ fiant Beneficiorum resignations in alterius certæ personæ favorem coram Rege, qui solus ac pleno jure vacantia in Regalia Beneficia

Beneficia confert. Chenutius cent. I. quæst. 4. Louetus litera R, cap. 47. Secluso Papa & Rege, nullus potest resignationes in favorem admittere, nec ipse Papa Legatus, nisi hoc specialiter in mandatis habeat. Rebuffus in praxi, p. 3. tit. de Resignat. condition, à num. 5. usque ad 12. Charondas lib. I. Pandect. cap. 10. Alias quoque sub conditione renunciations, maximè sub onere pensionis, solus Papa purgare & admittere potest, ut infra videbimus.

C A P U T X I I I .

De Resignationibus in favorem.

I. **R**E SIGNATIONES in favorem, quia sapiunt quandam velut hæreditariam in Beneficiis successionem, & quia communiter censentur canonicae simoniae labi fœdari, adē in Jure prohibentur, can. *Plerique*, 8. quæst. I. ut nec ab Apostolico Legato, nisi hoc specialiter habeat in mandatis, admitti possint, sed à solo Supremo Pontifice, qui potest in iis qua Juris positivi sunt, ex justa causa dispensare, cap. *Significati*, de election. & cap. *Proposuit*, de conceff. præbend. Longissimā tamen præscriptione subnixus Galliæ Rex hujusmodi resignations solet admittere, & secundum cas conferre ubi cunque viget jus Regaliæ, ut superiore capite notavi, n. 12.

II. Resignatio in favorem, & alia quæcunque conditionata coram Papa habet annexam sibi conditionem *sine qua non*; adē ut si Papa aliter provideat, ea provisio futura sit irrita, maneatque resignans in pristina resignati Beneficii possessione, quia sequens provisio fuit contra mandatum & mentem resignantis expressam. Gloff. in cap. *Olim*, in 1. Verb. *Traditam*, de restitut. spoliat. Rebuffus in praxi, tit. de resignat. condit. num. 3. Clausula hæc apponi solita sic exprimitur: *In favorem N. nec aliter, nec alio modo, nec alias*. De hoc est notabilis textus in cap. *Cum universorum*, de rer. permut. ubi cùm duo præbendati privatâ auctoritate, ac per hoc illicitè de mutua præbendarum suarum commutatione convenienter, unusque illorum suam alteri Præbendam resignasset, alter verò contra pactam fidem in tertiam personam Præbendam suam contulisset, jubet Papa ut primus ille præbendatus, qui contra jus & propriâ authoritate suam Præbendam in favorem socii conventionis resignaverat, non amitteret, sed recuperaret, eo quod deceptus fuisset, non adimplerat conditione sub qua, & non aliter, resignaverat. Ergo multò magis eadem urget ratio in eo

qui